

CalmViso[®] Demensstuen

Inspirationskatalog

Fokus på mennesket fremfor sygdommen

I 1997 udkom bogen "En revurdering af demens – personen kommer i første række" af den engelske psykolog og professor Tom Kitwood. Bogen er banebrydende, da den gør op med den tidligere måde at arbejde med demens på.

Kitwood mener, at vi skal flytte fokus fra at se mennesker med demens, som mennesker med en lidelse, vi ikke kan gøre noget ved, til at se dem, som de mennesker de er. Personer, som opfatter verden anderledes og agerer ud fra en anden logik, men som alligevel har en menneskelig og samfundsmæssig værdi på niveau med alle andre.

Det giver et helt nyt perspektiv på den daglige pleje og behandling af mennesker med demens.

Tab af identitet og værdi
Mennesker med demens oplever ofte, at de mister værdien i deres relation til andre. Omverdenens måde at se på mennesker med demens er med til, at de mister deres identitet og værdi som mennesker.

Det kalder Kitwood "Den negative socialpsykologi". Og det er netop dette perspektiv, vi skal ændre.

Det latinske ord 'demens' kan oversættes på to måder;
De = fra og mens = sindet.
Altså "fra sindet".

Søger man på ordet samlet (demens eller dementia), oversættes det med ordet "gal". Ord som: afsindighed, vanvid, forrykthed, afsindig adfærd, åndsfraværelse og tankeløshed optræder også i oversættelsen af ordet dementia.

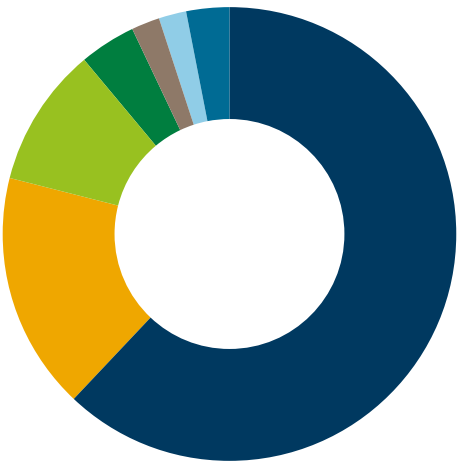
Hvert år rammes ca. 8.000 danskere af demens. Mange af dem er ældre borgere, der bor på landets plejecentre. Demens er en lidelse, der endnu ikke kan helbredes – men faktisk forværres over tid. Det stiller store krav til den måde, vi hjælper mennesker med demens, så vi øger livskvaliteten og ikke blot symptombehandler og afvikler.

I dag er der en tendens til, at sundhedsvæsenet arbejder ud fra et perspektiv om, at demens er en sygdom, der skal behandles. Man fokuserer primært på symptomer og symptombehandling. Mennesker, der er ramt af demens, opfattes ofte som værende i en tilstand af afvikling.

Og det er heller ikke helt forkert ud fra en ren sygdomsmæssig vinkel og de faglige traditioner.

Men der sker noget spændende, når vi ændrer vores perspektiv...

De hyppigst forekommende demenssygdomme

- 62% Alzheimers sygdom
- 17% Vaskulær demens
- 10% Vaskulær / Alzheimer
- 4% Lewy body demens
- 2% Frontotemporal
- 2% Parkinsons med demens
- 3% Andre former

Fordeling af demenssygdomme ifølge Europæisk Konsensus 2007 (prævalens).

Kitwoods seks behov

Tom Kitwood definerede nogle grundlæggende psykologiske behov, som mennesker med demens skal have opfyldt for at trives. De seks behov illustreres ofte som en blomst.

Omgivelserne skal hjælpe med at opfylde behovene og fokusere på muligheder og accept. På denne måde vil personer med demens opleve at blive mødt og anerkendt i deres måde at være på.

Udover de psykologiske behov, skal vi også fokusere på:

- **Personligheden** som påvirker måden, vi er på. Det er vigtigt, at vi indsamler viden om personens vaner, værdier og prioriteringer igennem livet.
- **Biografi**. Personens livshistorie, som giver mange informationer og hjælper til at understøtte de psykologiske behov.
- **Helbredet**. Det fysiske helbred er afgørende for, at mennesker med demens trives. Mennesker med demens kan kun sjældent sætte ord på, hvad der er galt.
- **Hjerneskade**. Det er afgørende at kende omfanget af de skader en demenssygdom forvolder for at forstå personens adfærd og hjælpe vedkommende bedst muligt.
- **Socialpsykologi** er et udtryk for den måde mennesker med demens mødes på af omgivelserne: Den gensidige påvirkning der er mellem mennesket med demens og de sociale omgivelser.

Det er en stor udfordring at skifte perspektiv i praksis. Det er vigtigt hele tiden at holde fokus på ændringen og italesætte den. Det handler om den måde, vi taler med og om mennesker med demens.

Det gamle perspektiv

- Vi siger **demente**, som viser vores fokus på sygdommen
- Vi ser uhensigtsmæssig adfærd som et symptom og behandler denne adfærd medicinsk
- Vi behandler sygdommen før mennesket
- Vi skelner mellem professionelle og private relationer
- Vi fokuserer på sygdomslære og behandling
- Vi fokuserer på realitets-orientering
- Vi er eksperterne og vores indsatser er baseret på vores viden.

Det nye perspektiv

- Vi siger **mennesker med demens** og fokuserer på mennesket fremfor sygdommen
- Vi ser adfærd som kommunikation og tilpasser vores indsatser herefter
- Vi behandler hele mennesket og har fokus på, at mennesker med demens har brug for at kroppen fungerer bedst muligt
- Vi bruger os selv til at skabe oprigtige relationer til mennesker med demens
- Vi træner vores relationelle kompetencer og øver os i at møde mennesker med demens på et følelsesmæssigt plan
- Vi anerkender den måde mennesker med demens oplever verden på
- Mennesker med demens er eksperterne, og vi lader dem vise os vejen.

Demens er betegnelsen for en række tilstande, hvor de mentale og kognitive færdigheder svækkes og ændres. Demens opstår på grund af sygdom, og i dag ved vi, at mere end 200 forskellige sygdomme kan give anledning til demens. Demens er altså ikke en naturlig følge af at blive ældre. Demens skyldes sygdom.

Kilder

Tom Kitwood, "En revurdering af demens – personen kommer i første række", udgivet 1997

Nationalt Videnscenter for demens
www.videnscenterfordemens.dk

Lysbakker

Baseret på Philips HUE teknologi

Demens viser sig på mange forskellige måder. Men der er nogle karakteristiske symptomer, som påvirker:

- Korttidshukommelse
- Personlighed
- Følelsesliv
- Evnen til at tage initiativ og handle
- Evnen til at finde ord og kalde ting ved deres navn
- Evnen til at finde vej og orientere sig i omgivelserne

- Evnen til at regne
- Evnen til at danne sig et overblik og løse hverdagens udfordringer.

Der skal være symptomer på demens i mere end seks måneder, før man begynder at udrede for sygdommen.

Den enkeltes personlighed vil også påvirke måden demenssygdommen kommer til udtryk på.

CalmViso® Demensstuen – et skridt i den rigtige retning

Den teknologiske udvikling går rigtig stærkt, og i dag er der en mængde velfærdsteknologier, som understøtter vores arbejde med mennesker med demens.

En af disse teknologier er CalmViso Demensstuen, som bygger på anerkendte metoder fra lys-, snoezelen- og sanse-terapien.

Kort fortalt er Demensstuen en kombination af lyd, lys og billede, der tilsammen giver brugeren en illusion af at være en del af oplevelsen. Demensstuen kan transformeres til en hvilken som helst lokation; fx en kirke, en båd, en strand eller en skov.

Udviklet i samarbejde med brugerne

VisioSign har udviklet CalmViso Demensstuen i tæt dialog med plejecentret Lindehaven i Ballerup og Demens Centrum Aarhus. Den første stue åbnede i 2014 på Lindehaven og umiddelbart efter fulgte en tilsvarende i Århus.

Demensstuen består af en 100 tommer projekteringskærm, der bliver belyst forfra. Det giver et særligt levende billede.

Al teknik er gemt væk i et møbel, der passer til langt de fleste former for indretning. Hertil kommer installation af døgnrytme-lys, som kan tilpasses den enkelte.

Brugervenlig touchskærm

Til kontrol af både lys, lyd og skærmvisning

CalmViso® Demensstuen

Demensvidenskaben er relativt ung. Forskningen har i mange år fokuseret på de sygdomme, der giver demens. På udredning, behandling og forebyggelse. Det er dét perspektiv, der har været bærende i indsatsen for mennesker med demens. Vi har haft fokus på demenssygdommene.

CalmViso Demensstuen indeholder mere end 450 forskellige film- og billedfiler, så der er rig mulighed for at lave individuelle indsatser, der passer til den enkelte borgers interesser og erindringer.

Ved at samtænke Kitwoods grundlæggende psykologiske behov med brugen af CalmViso Demensstuen, får vi en ny måde at tænke Kitwoods teori og det nye perspektiv ind i hverdagen.

CalmViso Demensstuen kan også bruges i mange andre sammenhænge. Det er i princippet kun fantasien, der sætter grænser:

- Indflytninger
- Undersøgelser af forskellig art, fx blodprøvetagning
- Hvile
- Oplevelser (øget arousal)

- Samvær
- Motion
- Dans
- Koncerter
- Palliativ indsats
- Uddannelse af pårørende
- Agiteret adfærd
- Urolig eller uhensigtsmæssig vandring
- Forstyrret døgnrytme
- Personlig hygiejne

- Begyndende delir (CalmViso må aldrig stå alene som behandling af delir)
- Vrede og udadreagerende adfærd
- Måltider.

Kilder

PH Metropol rapport; Brugen af stimulistuer til mennesker med demens, udgivet 2019

G. Allen Power, "Demens – berøvet og bedøvet", udgivet 2015

Sådan bruger I Demensstuen

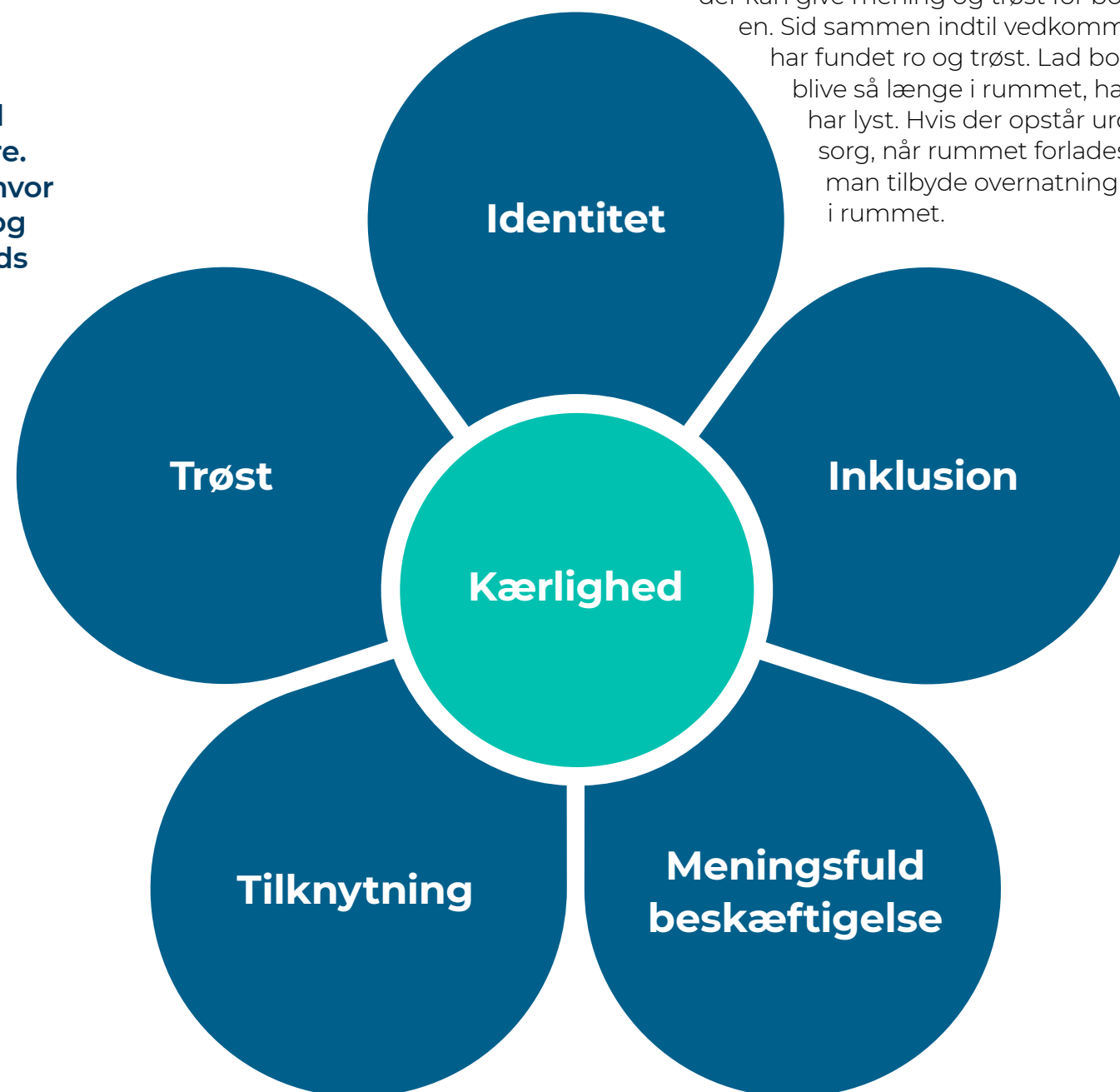
Her får du et par praktiske råd til, hvordan du kan bruge Demensstuen sammen med en enkelt person eller en gruppe af borgere. Det handler om at skabe trygge rammer, hvor borgeren vil være modtagelig for indtryk og impulser. Vi tager udgangspunkt i Kitwoods blomst og de psykologiske behov.

Kærlighed

Invitér borgeren indenfor og skab en varm og imødekommende stemning i rummet. Det er vigtigt, at borgeren oplever ubetinget accept og empati. Sæt dig evt. sammen med borgeren og hold i hånd eller hold om. Invitér også gerne pårørende med.

Tilknytning

Udvælg en gruppe, som kunne have samme interesser og som kan knytte sig til hinanden. Sæt aktiviteten i gang. Deltag i aktiviteten og snak om de ting, der knytter gruppen sammen, og som giver dem et fælles grundlag. Hvis stemningen daler og gruppen bliver træt, så afslut mens der stadig er god stemning og en følelse af glæde og overskud.

Trøst

Sæt dig ind i, hvad der normalt kan trøste borgeren og tilpas rummet til det. Vælg en egnet film ud fra din viden om, hvad der kan give mening og trøst for borgeren. Sid sammen indtil vedkommende har fundet ro og trøst. Lad borgeren blive så længe i rummet, han/hun har lyst. Hvis der opstår uro og sorg, når rummet forlades, kan man tilbyde overnatning i rummet.

Identitet

Alle mennesker får identitet gennem det, de har beskæftiget sig med gennem livet. Find en film der lægger op til en snak om borgerens arbejdsliv. Det kan også være tidstypiske film fra borgerens barndom og ungdom. Snak gerne om det, I ser, men vent til borgeren selv inviterer til det. Vær opmærksom på, hvornår borgeren har fået nok af snak og minder.

Meningsfuld beskæftigelse

Identificér hvad der er meningsfuldt for borgeren. Har vedkommende en fortid som cykelrytter, frihedskæmper eller mor til 7? Find en egnet film og redskaber, fx en kondicykel eller andet. Kommunikér tydeligt og deltag evt. selv i aktiviteten. Sid enten ved siden af borgeren, så I sammen ser filmen og udøver aktiviteten. Eller foran, så borgeren kan spejle sig i dine bevægelser. Seancen handler om at skabe *genkendelse* baseret på *gentagelse*. Husk at skabe en stemning af, at I er lykkedes.

Inklusion

Undersøg borgerens livshistorie og find mulige interesseområder. Invitér til en frokost eller et let måltid. Sæt en udvalgt film i gang inden borgeren ankommer. Sæt jer sammen foran skærmen og vent til borgeren selv begynder at tale. På den måde skaber du en relation på borgerens præmisser. Det kan tage alt fra minutter til timer.

1. Forberedelse

Før en seance skal du forberede rummet til den pågældende borger eller gruppe. Reservér rummet og forbered stemningen: belysning, lyd og den film, som du mener passer bedst til den aktuelle situation. Er der brug for at skabe ro og hygge? For at muntre op? Hvad er borgerens interesser, og hvad vil gøre ham/hende glad og tryk?

2. Udførsel

Invitér borgeren/-erne indenfor. Vær åben og imødekommende overfor særlige ønsker. Vil han/hun helst sidde ned, stå op eller gå rundt? Er der behov for at sidde sammen og evt. holde i hånden eller holde om? Invitér gerne pårørende med.

3. Afrunding

Vent til borgeren selv søger væk fra skærmen/aktiviteten. Du kan måske godt selv gå før. Hvis en gruppe bliver træt, og du vælger at afslutte, er det vigtigt, at det sker på et tidspunkt, hvor der er overskud og glæde. Mærk stemningen og behovet.

"Mennesker med demens er nogle af de svageste borgere i samfundet og nogle af de sværeste at hjælpe. Så det er skønt at se, at stimulistuen rent faktisk kan gøre en positiv forskel for dem."

Anette Wintlev-Jensen
Plejecentret Lindehaven

CalmViso®
Demensstuen

CalmViso Demensstuen er nytænkende sansestimulering af mennesker med demens via billede, lyd og lys.

Kontakt os på **+45 7020 2272** eller på mail: **marketing@dnf.dk** for yderligere oplysninger eller et tilpasset tilbud.